

Од самог почетка кризе у Украјини оптужујуће стрелице које су из Москве одапињане на рачун нове власти у Кијеву у утицајним западним круговима су углавном одбациване као провидна руска пропаганда. До изузетка од општеприхваћене приче дошло је пре неколико дана на прилично неочекиваној адреси – у угледном америчком часопису „Нешенел интерес”. Без илузија да ће чланак у листу конзервативне оријентације значајно одредити одлучивање о сукобу, набрајање недостатака украјинске власти, на које је Вашингтон досад затварао очи, ипак би могло да послужи за другачије доживљавање украјинске кризе.

Украјинска криза

Рат између украјинских и проруских снага, који је почео мало после руске анексије Крима, представља најгору кризу између Истока и Запада од краја хладног рата.

Подручје које држе сепаратисти

● Од 20. 01. 2015. ○ Од јуна 2014. ○ Од септ. 2014.

Контрола границе

— Побуњеници — Украјина

● Приближно приказана места недавних сукоба ● Градове које држе побуњеници

● Место где је пао малезијски авион ● Наводно руско војно присуство

Извор: Савет за националну безбедност и одбрану Украјине

REUTERS

„Нешенел интерес” подсећа на научну конференцију „Украјина: Размишљајмо заједно” коју су у мају прошле године у Кијеву организовали Леон Визелтер, уредник књижевне секције магазина „Њу рипаблик”, и жестоки критичар Русије, професор са Јејла, Тимоти Снајдер. Идеја конференције, на којој су између осталих говорили Бернар Анри Леви и Бернар Кушнер, била је да се још једном понови неопходност западне помоћи Украјини којој прети опасност од Владимира Путина, у чијем деловању препознају клице фашизма.

Догађаји који су у међувремену уследили показали су да је „чак и естаблишмент у Вашингтону почео да осећа непријатност због акција својих нових украјинских клијената”, како то дефинише „Нешенел интерес”.

Часопис подсећа на септембарски извештај радија Слободна Европа о томе да је

украјинско министарство одбране формирало „специјалну службу” чија ће функција бити „да се отараси руске пете колоне унутар украјинских оружаних снага”. Украјински министар одбране Валериј Гелетеј је изјавио да ће нова служба бити заснована на тековинама стаљинистичког СМЕРШ-а (Специјални методи за откривање шпијуна) који је својевремено у гулаге отпремио 600.000 совјетских ратних заробљеника.

Педантно бележећи активности кијевских власти, „Нешенел интерес” наводи да је председник Украјине Петро Порошенко потписао декрет којим се 14. октобар проглашава Даном бранитеља Украјине. Тиме се одаје пошта припадницима Украјинских устаничких одреда (УПА), који су, према наводима британске историчарке Халик Кочански, тесно сарађивали у злочинима нацистичких окупатора. Само у ноћи између 11. и 12. јула 1943. убили су готово 10.000 Пољака.

„Одреди УПА се нису задовољни само пуким убијањем, него би своје жртве најпре мучили, а после егзекуције би скрnavили њихова тела”, наводи Кочански.

Иако овакве информације нису историјска непознаница, „Нешенел интерес” указује да не представљају никакав проблем за Порошенка који на „Твитеру” пише да су ови одреди „пример украјинског херојства и патриотизма”.

Подсећа се и на марш хиљада украјинских националиста у знак обележавања дана рођења Стјепана Бандере, о чијем лику и делу и данас не постоји сагласност у целој Украјини. На западу земље га сматрају херојем и борцем за ослобођење домовине од совјетске и немачке окупације, док га на истоку називају издајником и колаборационистом који је наређивао да се пуца у леђа совјетским војницима који су ратовали против нацистичке Немачке.

Амерички часопис истиче и бизарну изјаву украјинског премијера Арсенија Јацењука да је на крају Другог светског рата СССР напао Немачку и Украјину, и пита: може ли Запад наставити да игнорише узнемирујуће понашање владе у Кијеву?

Као доказ да понеко ипак примећује необично понашање дела украјинске власти, и о томе отворено говори и пише, часопис наводи коментар високорангираног члана вашингтонског Атлантског савета Адријана Каратничког који у „Вашингтон посту”

упозорава на „мрачну страну” Кијева.

Он пише о опасности која прети од ултрадесничарских елемената и њихове укључености у власт, попут случаја да је „вођа неонацистичког одреда 'Азов' постао шеф полиције у кијевском региону”.

Да је писање „Нешенел интереса” ипак само кап у мору много ширег фронта који у западном јавном мњењу заступа другачије позиције, показује случај историчара Тимотија Гартона Еша и његов најновији текста у „Гардијану”. Упоредивши најпре Путина са Слободаном Милошевићем, он истиче неопходност заустављања руског председника по сваку цену. Посебно је занимљиво његово виђење улоге коју би требало да одигра Би-Би-Си.

„Америка можда има најбоље дроне на свету, немачка најбоље машине и уређаје, али Британија има најбољи међународни медиј.”

Би-Би-Си, у поставци Гартон Еша, треба да послужи као брана од налета руске пропагандне машинерије која намеће „наратив о конзервативној поносној Русији којој прете фашисти из Кијева, експанзија НАТО-а и декадентна ЕУ”.

Најбољи начин да то буде постигнуто био би, каже, улагање још новца у сервисе Би-Би-Сија на руском и украјинском језику који ба за разлику од руских медија под контролом Кремља слушаоцима и гледаоцима пружали „тачне, фер и уравнотежене информације”.

Ћосић и Сребреница

На конференцији „Украјина: Размишљајмо заједно” у Кијеву учествовала је и хрватска књижевница и новинарка Славенка Дракулић са рефератом „Интелектуалци као лоши момци? Улога интелектуалаца у ратовима на Балкану”. Она је указала да су нарасли национализам уочи ратова у СФРЈ подгревали и интелектуалци на свим странама, а њихову негативну улогу објашњава на примеру Слободана Праљка и Радована

Караџића. Она међутим каже и како је „најистакнутији српски писац Добрица Ћосић био председник Србије када се догодила Сребреница”. Истина је пак да је Ћосић био председник СР Југославије 1992–1993. док се геноцид у Сребреници догодио 1995.

САД разматрају наоружавање украјинске војске

Услед напредовања проруских сепаратиста главнокомандујући снага НАТО-а у Европи генерал Филип Бридлав подржава идеју да се украјинској војсци достави наоружање, а и америчка администрација је све ближа тој позицији, преноси „Њујорк тајмс”. Иако Барак Обама још није донео такву одлуку, претпоставља се да ће амерички државни секретар Џон Кери о томе са домаћинима разговарати током посете Кијеву, заказане за четвртак.

Идеји се протеклих месеци нарочито противила Обамина саветница за националну безбедност Сузан Рајс, али инсајдерске информације њујоршког дневника указују да је сада спремна да преиспита такве ставове. У страху да евентуално достављање оружја Украјинцима не испровоцира Владимира Путина да подигне улоге у украјинској кризи, Бела кућа је америчку помоћ ограничила на „неубојиту” опрему као што су панцири, прва помоћ, техничка помагала...

Драган Вукотић

(Политика)